

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofijsk.
poslopju (Bischofhof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Ponarejanje vina v državnem zboru.

Avstrijsko-ogerska država ima po poročilih dr. Hlubeka 1,098,570 oralov zemlje zasajene z vinsko trto; pridelala se na leto poprek po 42 milijonov veder vina, ki je vredno kakih 200 milijonov goldinarjev. Razun tega dajo vinogradi tudi dačnej kasi mnogo peněz; vinogradi so namreč povsod najbolj visoko nadačeno zemljišče. Vinogradarji so veliko dačo radi plačevali, dokler so vino, še velja, kako dobro in lahko v denar spravljali. To je sedaj vse drugače in slabše. Uzrokov je mnogo; 1) „svobodna kupčija“ od liberalcev izmišljena, vsled katere se tuje vino skoro brez colnine in torej prosto k nam vvaža; 2) nesrečne kupčijske pogodbe z sosednimi državami, ki našemu vinu kolikor mogoče pot po visoki colnini zapirajo; 3) propad fužin, hiranje obrtnosti in prevelika vžitnina (8 fl. od polovnjaka), vsled katere mnogo ljudi ne pije vina, ampak okišeno pivo ali smradljivi „šnops“ in 4) ponarejanje vina.

Sedaj je čas sleparstva in goljufnosti; človek mora vedno paziti, da ga kdo ne opehari, zlasti veliko sleparije se godi pri človeški obleki, še več pa pri rečeh za živež in za pitje. Ni reči, koje nebi zvičajniki vedeli ponarejati in tako ljudi slepariti; tudi z vinom delajo sedaj tako. Začeli so, ne kakor Kristus nekđaj v Kani na čudoviti način vodo spreminjati v vino, ampak z pomočjo sladkorja, vinskega cveta, žganja, glicerina itd. delajo iz jabelčnice ali tropin ali kar samo iz vode — vino. Reč bi ne bila toliko graje vredna, ako bi taki čorbavci vselej tudi ljudem povedali, da to, kar prodajajo ali točijo, ni pravo vino, ampak ponareta tekočina, ki ima le podobo vina, in katera se n. pr. ne more in ne sme pri sv. meši rabiti. Ali tako pošteni ti ljudje niso, ampak prodajajo nareto čorbo za pravo vino, ter tako ljudi sleparijo, vinogradnikom pa škodo delajo.

Ponarejanje vina je sedaj močno razširjeno; po velikih mestih na Dunaju, v Pragi, v Gradcu, v Peštu, v Zagrebu itd. so velike fabrike, kder se vino ponareja ali naravno vino črez red pomnožuje

in potem kot pravo vino prodaja. V Klosterneuburgu se učenci učijo na kakih 50 načinov vino delati; eden je tako spreten, da naredi takoj iz 5 veder 20 veder. V celi Avstriji se na leto že 1 milijon veder vina ponaređi. Največ takih čorbarjev je v mestih n. pr. v Gradcu, kder se od vsake kaplje pripeljanega vina plačuje vžitnina potem pa lahko dela ž njim, kar hoče. Čorbarji v takih mestih kupijo nekoliko pravega vina in ga potem pomnožujejo ali naravnost iz vode narejajo in vse kot pravo vino prodajajo na škodo vsem vingradnikom in poštenim krčmarjem, ker jim ni treba plačevati ne gruntne pa ne vžitninske dače. Taki čorbarji se tudi res čudno hitro obogatijo.

Takemu postopanju so se ljudje začeli upirati že l. 1860. še bolj l. 1872. v Sp. Avstriji in l. 1875. v Mariboru in Gradcu. Prvi so poslali ministrom prošnjo z 14.000 podpisov, naj pomagajo vinogradarjem in poštenim krčmarjem. Mariborčani pa so znanega g. Seidla poprosili, naj reč sproži v državnem zboru, kar je tudi storil — menda je mislil, da se bo tako najbolje priporočil za prihodnje volitve — ali močno se je vrezal in ukanili so se vsi, ki so v njega zaupali; jegovi liberalni tovariši so ga zatajili, še poslušati ga niso hotli prav ter jegove nasvete z veliko večino zavrgli; 50 poslancev je glasovalo za Seidla, proti njemu pa 138.

G. Seidl je nasvetoval, naj se sklene postava, po katerej bo vsaki čorbar ali ponarejavec vina prisiljen svojim kupcem ali pivcem povedati, da ne toči pravega vina, ampak ponarejeno vino — sicer plača do 200 fl. kazni. Razun tega je še vsak dolžen od ponarejevanja plačevati dohodnino (Erwerbsteuer). Tako je g. Seidl nasvetoval, ali njegova veljavnost v državnem zboru je zginila in jegov nasvet bil je zavržen. Vsled tega ima ponarejevanje vina — slobodno pot, kakor do sedaj; kmetje in zlasti vinogradarji pa si lahko domisljijo, koliko imajo pričakovati od liberalnih poslancev, če že g. Seidl, glavar naših liberalnih nemškutarjev, za koristi kmetskih volilcev ničesar ne opravi!

Cerkvene zadeve.

Sv. Oče Pij IX. so poslednji čas pogosto bolelni, večkrat jih je omotica prijela, toda hvala Bogu vselej jim je zopet boljše postalo. Liberalni, judovski in frajmavrski listi so povsod začeli pisariti, kaj naj vlade storijo, če Pij IX. res umerjejo, namreč naj volitev novega papeža zabranijo ali pa volitev slabega po sili doženejo. Verni katoličani povsod molijo, da bi ljubi Bog naklepe sovražnikov sv. Cerkve osramotil!

Številka 77 bila je večkrat, kedar so leto ž njo pisali, pogubna sovražnikom sv. Cerkve. Leta 1077. bil je nemški cesar Henrik IV. prisiljen tedajšnjega papeža Gregorja VII. stanujočega v gradu Canossa na Italijanskem, priti za odpuščenje prosit, ker je veliko let sv. Cerkvo in jene služebnike in vernike na Nemškem preganjal. Leta 1177. je drug nasprotnik cerkvene svobode ponižal se pred naslednikom sv. Petra: nemški cesar Friderik I. ki je papeževe dežele pograbil, toda po velikih nesrečah z papežem Aleksandrom III. v Benetkah mir sklenil in se z sv. Cerkvo spravil. Leta 1377. bilo je, ko so se papeži po 70letni sužnosti iz Avignona na Francoskem zopet preselili nazaj v Rim. Papež Gregor XI. je to storil, zlasti na prigovarjanje sv. Katarine sijenske. Leta 1777. tedaj pred 100 leti je na Portugalskem bil sramotno odstavljen minister Pombal, krščen Jud, ki je katoliško deželo hotel poluteraniti; dal je vse škofo zapreti, jezuite neusmiljeno v jedni noči iztirati, veliko mešnikov grozovitno mučiti. Toda l. 1777. je slabi kralj Jožef I. umrl in jegov minister Pombal bil je pred sodnijo zarad najgrših pregreh postavljen, obsojen in iztiran iz dežele. Letos imamo zopet 77 v letni številki. Bog vé, kako bo za številne sovražnike sv. Cerkve in tlačitelje jene svobode. To pa vemo, da katoličani letos obhajamo 50letnico škofovanje sedanjega papeža. Čuda velika, Pij IX. so 30 let papež in 50 let škof, jednakega dogodka se kristijani še niso čakali, kar sv. Cerkva obstaja.

Kulturna borba na Pruskem in Ruskem. Na Pruskem je 8 velikih škofij in blizu 7 milijonov katoličanov oropanih svojih višjih duhovnih pastirjev; 2 škofa sta umrla (v Trier-ju in v Fuldi), 6 jih pa živi skritih v prognanstvu. Duhovnikov manjka čedalje bolj; v paderbornski škofiji je 55 farovžev praznih in 117.314 duš pogreša službo božjo, tolažbo v življenju in pomoč v smrti; v trierski škofiji je še bolj žalostno, tam je namreč 139 župnij praznih in 136.575 ljudi brez fajmoštrov. Najbolj žalostno pa je v šolah, kder je krščanski nauk razlagati mešnikom prepovedano; namesto mešnikov lutrovski in neverni učitelji učijo nekov pruski katekizem. Tako se godi na Pruskem že 3 leta. Rusi postopajo pa še mnogo bolj po nečloveški; 400 mešnikov so pograbili in v strašno mrzlo Severijo odpeljali, kder jih je mnogo gladu

in mraza umrlo, nekateri služijo kot blapei pri kmetih, da življenje ohranijo. Na mesta odgnanih katoliških mešnikov je ruska vlada postavila razkolniške, oženjene pope, kateri z pomočjo kozakov in kanonov ubogo ljudstvo od katoliške vere v razkolništvo posilujejo. Da slavjanska ruska vlada z katoliškimi Slavjani tako dela, to nas katoliške Slovence najbolj boli. Sv. apostola Slavjanov, Círil in Metod, prosita za nas!

Gospodarske stvari.

Kako z pridelano krmo gospodariti?

M. Vsak skrben gospodar si jeseni, ko začno bele muhe okoli njegovega pahišva letati, premisli in prerajta ali bode z pridelano krmo za svojo živino tudi do zelenega plajša sv. Jurja segel. Tak preudarek je posebno v letih neobhodno potreben, v katerih se živinske krme le bolj na pičlo pridelava. V takih letih je posebne varčnosti pri krmi potrebno. Varčnosti si pa tukaj ne mislimo tako, da se ubogi živinici potrebna krma pritrjuje tako, da bi revna žival stradala. Taka varčnost bi bila rokav narobe in kazen bi ji za petami sledila. Po našem je varčnost le skrbno in vestno v pošte v in porabo jemanje vse pridelane živinske klaje, kar hoče toliko reči, da se krma za živino tako pripravi in priredi in v taki obliki poklada, da se vse redivne snovi, kolikor mogoče živini v življenje in moč obrnejo in da se drugič tudi najmanjša mrvica pridelane klaje ne pozgubi in po nemarnosti v nič ne gre, kar se kakor vsakdanja skušnja kaže le v premnogih gospodarstvih in v preobilni meri godi. Omenjamo o ti priliki le razne sorte slame od jarega žita, od ovsca, ječmena, graha in raznih odpadkov pri vejanju izmlačenega žita. Tu sem gredo razne pleve, ržene in ovsene, stročje in repična slama, katerih krmin ima ta več ona manj hrane in ki so prav pripravljene in prirejene živini z velikim haskom pokladati. Naš namen pa tu ne meri tje, da bi hoteli nesvetovati, naj se živini namesto sena le gola suboparna slama poklada. Marveč hočemo s tem le pokazati in reči, da ima tudi razna slama več ali manj redivnih snovi v sebi, če tudi v drugi razmeri, kakor seno, na kar se mora pri pokladanju tudi skrbno ozir jemati. Skušnja in znanost ste dokazale, da ima dobro senožetno seno vse one snovi v sebi, ki so živini za življenje in moč neobhodno potrebne in da je tako seno pravilna in za se zadostivna živinska klaja. Vendar pa se da, kakor so znanstveni preračuni in skušnje pokazale in učile, tudi še iz raznih drugih krmin taka zmes za klajo živini napraviti, ktera ima toliko ne le sube krmine tvarine v sebi, ampak tudi toliko beljakovine in maščobnih snovi, kolikor jih daje primerna množina sena kot pravilna in navadna klaja.

Ako znamo, da na cent žive teže pridejo 3 1/2 kilo sena na vsaki dan ali da živinče 5 centov

težko potrebuje na dan $17\frac{1}{2}$ kilo sena, tako se mu more vsakdanja mera na 15 kilov skrócić in se mu namesto sena ovsene slame pridjati. Ker ima pa ovsena slama le po $2\frac{1}{2}\%$ beljakovine in 2% maščobnih tvarin v sebi, seno pa po $8\frac{1}{2}\%$ in 3% bi bila živina tako krmljena dosti na slabejšem. Da se toraj ta primanjkljaj nadomesti, se mora sedaj misliti na krmo, ktere manjša množina ima več beljakovine ali maščobnih snovi v sebi, kakor seno in slama, in ki daje zgoščeno krepko hrano. Med tako hrano se pa nahaja navadni oves, ki ima 12% beljakovine in 6% maščobnih snovi v sebi. Seveda se oves ne sme cel pokladati, ampak le zmlet ali vsaj zdrobljen. In kdor takih krepkih krmin, kakor oves, grah, grahorica, prga ali preše, kuruza ali otrobi, moč pozna, ta ne bode napačno ravnal, ako seže včasih v žep in si jih kupi. Z 50—100 za take krepke krme potrošenih goldinarjev si bode lahko za 100—200 goldinarjev dobrega sena prihranil. Na vprašanje, kako se dajo take krmine snovi najbolj pripraviti, odgovorjamo: Z rezanjem sena in slame. Z rezano krmo se da lahko ravnati. Rezana krma se lahko in dobro med seboj pomeša in živina jo lahko in brez truda povživa. Pa ne gledé na te zvonajne koristi se rezanje krme tudi iz drugega ozira izplača, ki ima dosti več pomena v sebi. Z rezanjem se krma zdrobi, zmanjša, in celice, v kterih so redivni soki, odprejo, da prebavljivi soki bolj morejo do njih in tako se vsa povžita krma bolj izrabi in v korist spravi.

Nekteri sicer mislijo, da rezana krma prebavljanje moti in da bi se rezanje nikdar ne smelo brez vsega dolgega sena živini pokladati. Ali ta je popolnoma bosa in ravno nasprotno je resnično. Skušnje učijo, da ravno živina z rezano krmo rejena je skoz in skoz zdrava, krave obilno molzejo in vrh tega se še pri 5—6 živinčutih more zimo na zimo 20—25 centov sena prihraniti. Kdor toraj računati hoče, naj računi. Drugi zopet pravijo: „Je vse res in lepo, ali rezanje stoji časa in truda in da je to dandanašnji, ko je delo tako draga stvar, velikega pomena“. To je res! Ali čič ne da nič! In kdor ima resno voljo, ta tudi časa za to delo najde. Gotovo mu pozimi še pri vsem drugem delu ostaja časa za rez. Zvečer, ko je živina oskrbljena, ajd na koso! in do 8.—9. ure je dosti narezane krme, ako bi se to delo za dne ne dalo opraviti. In kdor se ob 9. ali 10. vleže spat, se je do jutra tudi še zdravega spanja navžil. Seveda je pri ponočnem delu na škednju treba vestne pazke na luč.

Katero svinjsko pleme bi se naj odbralo?

II. Mnogi hvalijo in priporočujejo žlahtna plemena angleških svinj. Ali zopet drugi temu ugovarjajo. Pravijo: reja žlahtnih angleških svinj čiste krvi je za nas predraga, ker se takih žlatnih svinj meso premalo dobro plačuje; dalje praščeki se težko dajo izrediti, mnogo jih pogine, odraslim svinjam pa je treba prelepih svinjakov, natančne

postrežbe, velike snage in opazne brambe zoper vremenske nezgode; pri krmljenju rade zbolijo na jetrih in če se preveč izpitajo, dobi jihov špeh neprijetni okus po olju. Veliko boljši od angleških svinj čiste krvi so mešanci, t. j. prešiči, ki so se zaplodili od angleškega merjasca in presice domačega plemena. V teh besedah je veliko resnice, na katero se pri nas ne sme pozabiti, vsaj do tiste dobe ne, ko bodo ljudje več mlade svinjetine začeli uživljati. In kedar bo ta doba nastopila, tedaj še vendar ne bo kazalo povsod poprijeti se angleškega plemena velikih svinj, ampak najboljše bo, če si takrat svinjerejci spravijo angleško pleme malih svinj. Kajti od teh dobi gospodar svinjetino, ki mu dela najmanje stroškov in tedaj daje največ dobička. Praščeki tega plemena se odstavijo, 5—6 mesencev pitajo in potem pokoljejo ter dajo poprek po 40 kilo najnježniše, okusne in zdrave svinjetine. Gledati tukaj le je, da svinje pri krmljenju preveč tolste ne postanejo, maščoba in meso morata biti v pravi razmeri.

Sedaj pa še nekaj o angleških mešancih; ti sodijo za naše kraje in razmere najbolj. Imajo namreč od angleškega merjasca dobre lastnosti angleških svinj, toda brez njihovih napak, zlasti niso preobčutljivi zoper vremenske nezgode. Taka mešana svinjska žival je bolj trdnega života, kakor je angleška svinja čiste krvi, ima široko oprsje, okroglo in v rebrih napeto truplo, tenke in lahke kosti, kratke noge, kratka in stoječa ušesa, majhno glavo z kratkim rilcem, tenko kožo in malo ščetin; mešanci hitro rastejo, v kratkem času dorastejo in se dajo zarad tega hitreje in torej z manjšimi stroški udebeliti; zoper slabo vreme, mraz in zimo so menje občutljivi, bolezní se jih ne lotijo hitro, tudi mladiči večjidel vselej srečno odrastejo in kot krmače dajejo nježno-vitrasto in ne premastno meso, kakor svinje čistega angleškega plemena; tudi je od mešancev špeh boljši, ker daje masten žmavec, slanina je okusna, gnjati in plečeta so izvrstna. To so gotovo lepe in hvale vredne lastnosti mešane svinjske živine in je toraj močno želeti, da se tega gospodarstvenskega popboljška in napredka tudi Slovenci vrlo poprimemo. Na Štajerskem nas v tej reči podpira slavna kmetijska družba. Ta je samo lani med 35 posestnikov razdelila 53 žlahtnih angleških praščekov — 5 merjaščekov in 11 presičic berkširskega velikega plemena in 20 merjaščekov, 17 presičic sufolskega plemena —; izmed podružnic na slovenskem Štajerskem so jih dobile; mahrenberška, slov. graška, konjiška, celjska in breška. Družba sama jih je kupila od barona Washingtona in grofa Attems-Petzenstein-skega, ki angleške svinje redita na veliko.

Konečno podamo 5 glavnih pravil, po katerih zamore gospodar odbrati pravo svinjsko pleme. 1. Kder svinje na pašo ali v žir gonijo, tam sodi le navadno domačo svinjsko pleme. 2. Kder svinje v hlevih izrejajo, tam pokažejo gospodarju

pravo pleme različne gospodarske in kupčijske razmere in potrebe. 3. Kdor želi težke, suhe gnjate, visok špeh, ta naj odbere domačo svinjsko pleme, katero pozno dorašča ter ima visoke noge in tenek na sredi vpognjen život. Vendar tako postopati kaže, ako se svinje redijo le za domače potrebe. Za prodajo to nikakor ni dobro, reja takih svinj za prodajo je predraga, krmljenje se ne spleča. 4. Kdor želi mastne gnjate, ne previsok špeh, dobro meso za klobase, ta si naj spravi mešano svinjsko živad od domače presice in merjasca velikega žlahtnega angleškega plemena. Ti mešanci hitro dorastejo in se kmalu, torej z malimi stroški, dajo udebeliti. 5. Kdor pa hoče dobiti nježno od maščobe preraščeno meso, bodi za mlado svinjetino, bodi za vsoljevanje, temu je svetovati, da si spravi žlahtne svinje angleškega malega plemena; te namreč hitro dorastejo in so v 5 ali 6 mesecih že za klanje; tudi se dajo rade udebeliti in njihovo meso je jako nježno, okusno, ki stane gospodarja malo stroškov in se vselej lahko in za drage denarje proda.

M. Kaj reja kokošja nese. Francoska dežela prireja poprek leto na leto 40 milijonov kokoši, kar kokoš po $2\frac{1}{2}$ franka prodana iznaša 100 milijonov frankov. Od teh 40 mil. kokoši se vsako leto peti del pojé, kar daje za 20 milijonov frankov pridelanega mesa v vrednosti. Meso vsako leto povžitih petelinčkov in petelinov ima vrednost od 5 mil. frankov; 40 milj. kokoši izvali vsako leto 100 mil. piščet, od katerih se jih 20 mil. za pleme pušča, kojih sicer polovica po boleznih in raznih drugih nezgodah konec vzame. Ostalih 80 mil., ki se še mlada pokoljejo, pišče po $1\frac{1}{2}$ franka rajtano iznaša ogromno svoto od 120 mil. frankov. Tem je še treba prišteti kopune in jarkice za 6 milj. frankov vrednosti, kar iznaša vse vkup za 161 mil. frankov na leto pridelanega kokošjega mesa. Vrh tega izneso 40 milj. kokoši vsaka po 100 jaje na leto 4 milijard jaje. In če se jajce po 6 centimov cení, daje vrednost jaje 240 milj. frankov. To so tedaj številke, ki hasnovitost kokošje reje jasno dokazujejo.

M. Kdaj sadno drevo presajati. Čas za presajanje sadnega drevja se ravna po legi in po zemlji, v katero se drevje ima posaditi. Sploh je boljše drevje jeseni presajati, ker se do spomladi prst okoli presajenih drevesc že lepo vleže in se ta morejo brž spomladi prijeti in zarasti. V visokih ostrih legah pa, ki so zimski burji izpostavljene in v mokri, mrzli in težki zemlji pa boljše kaže drevje v spomladi saditi, ker ga sicer zimski mraz lahko vzdigne in korenine poškoduje.

M. Da se kri vstavi. Železni vitriol in galun v vodi raztopljen dobro služi, ako kri ne teče presilno. Vzamejo se zato mehke rutice, cufanje ali pa rahla pavola in se v oni raztopljeni namoči in na rano položi. Pri bolj močnem krvotoku se

vzame zredčena raztopljena Liquor ferri hydrochlorati, pod katerim imenom se v vsaki apoteki ali lekarnici dobi. Ako pa kri prav močno teče, se sme tudi čista imenovana ta tekočina vzeti. V prah raztolčen železni vitriol ali galun in na rano potrošen tudi dobro služi.

Sejmovi. 3. febr. pri sv. Jurju na Šavnici, Jarenini, v Zelenem travniku, v Videmu, v Kostrivnici; 5. febr. pri sv. Barbari v Halozah, sv. Petru pod sv. gorami; 6. febr. v Gornjemgradu; 9. febr. v Pilštanju in v Konjicah.

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Društveno življenje). Sloga jači nesloga tlači. Ljutomerska čitalnica več let le po imenu životari, in zato o njej že dolgo in dolgo ni kaj po časnikih brati bilo. Poglavitni vzrok je, ker nima sobe ali hiše društvene, kder bi se društveniki zbirali, pogovarjali in časnike prebirali. Dosedanji predsednik je že pri lanskem glavnem zboru naglaševal potrebo društvene hiše, pa našel je nasprotnikov. Med letom je večkrat sklicaval odbornike k zborovanju, pa kakor zapisniki kažejo, nikdar nista prišla več, kakor po 2 odbornika, tako da zborovati ni bilo mogoče. Se ve dosedanji predsednik je bil duhovnik; — pokazati mu tedaj hočemo, da je duhovnik in ga pustimo na cedilu. — Radovedni smo videti, kako bo šlo z novim predsednikom!

Veselejše je pa pri nas cerkveno življenje. Lepo cerkveno petje, katero vodi mnogo zasluženi g. Postružnik — nekaterim liberaluhom je on trn v peti, kakor kaže dopis v „Slov. Narodu“ šte. 277. lanskega leta in v katerem neki sirovež blodi — razveseljuje srce vernika; veselo je videti lepo število vernih moških in ženskih ni samo ob nedeljah in svetkih, ampak tudi po delavnikih pri mizi božji. Fara ljutomerska šteje 6357 duš in bilo je v preteklem letu 30.840 komunikantov, t. j. takih, kateri so sv. obhajilo prejeli. To je res lepo in veselo! —

Iz mariborske okolice. (Volitev). Dolgo dolgo je naš premilostljivi g. Seidl odlagal z volitvo srenjskega odbora v Kamci. Se le 9. febr. bo. Skoro uganemo, zakaj da je tako dolgo odlagal in le prisiljeni mu jemljemo čast županovanja. Gotovo se on zelo težko loči od dragih Kamčanov, ki so murožice stlali na tla, kjer je hodil. Časi se spreminjajo in mi v njih. Skoro bi se v tem dolgo trajajočem času bila polovica Kamce prodala. Eden posestnikov že itak ni prišel v volilni list, ker je v času pričakovanja tega, kar ima priti, posestvo kupil. Čudno se nam miruljubnim Kamčanom dozdeva, zakaj da je g. Seidl na volilni den, t. j. 9. februarja žandarjev naprosil? Bogme, da ne vemo, jeli hoče tiste v kajho gnati, kateri bodo zoper njegovo velevladno voljo glasovali ali nam hoče kaj strahu napraviti, da bi se zbal in

vsi doma ostali. Morebiti je njegov namen strahiti ali kakor on rad pravi: „Schrecken einjagen“. Nekaj posebnega mora že biti. Bomo videli, kaj ima priti nad nas in našo Kamco!

Iz Monšberga. (Poslano). V št. 4. „Slov. Gosp.“ me nek dopisnik iz Makolj zbada, da računiti ne znam; mu tukaj odgovorim, da je tudi v št. 4. lanskega leta moj dopis celo resničen, da je pa številka 84 kr. namesto 48 kr., kakor davkarijske knjižice kažejo, tiskovna pomota; naj si tedaj g. dopisnik svojo prevročo krv s tem le ohladi! Zastran šole pa ostanem pri svojem mnenju: makolska učilnica je res draga, vendar g. dopisnik naj bo potolažen in osvedočen, da najzadnji z svojim doplačilom za šolo gotovo ne bom in da on za mene niti krajcarja plačal ne bo. Dopisnik pravi, ako pri svoji krčmi tako slabo računim, mi dobička donášala ne bo; v tem pa naj bo čisto brez skrbi, ker njega ne bom prosil, da bi mi kaj prilagal; sicer pa je pri nas še zmiraj 1 gld. 94 kr., 48 kr., 93½ kr. in 70 kr. skup 4 fl. 5½ kr. tako, kakor lani. Jakob Sagadin.

Iz Celja. (Kajhe — obsojenec — čitalnica — plaz). Ječe ali kajhe pri naši sodnji dobile so poslednji čas toliko neprostovoljnih prebivalcev, da ne vemo kam z njimi; treba jih bo drugim sodnijam doposlati. — 25. jan. bila je tukaj pri porotni sodnji žalostna razprava — morivca lastne žene so porotniki enoglasno obsodili k smrti na vislicah. Hudodelnež je bogati posestnik — pravijo, da glešta 30.000 fl. — V Jurjevu v ptujskem okraju Martin Drvenšek. Prič bilo je zaslišanih 34, ki so skoro vse zoper njega pričale. Drvenšek je sedaj 42 let star in od l. 1861. oženjen. Žena je bila pridnih starišev hčer, zala in pridna mati peterim otročičem, kojih najstarejše ima komaj 9 let. Ali dekla je med zakonska sprava nemir, nezvestoba, prepir, kreg in — uboj. Lani je nesrečna žena nezvestemu in silovitemu možu ušla domov k svojim starišem; ali čez 3 mesence se je zopet vrnola v hišo svojega moža. Tretji večer potem sta se sprla. Sosedu so slišali ženo klicati: če me hočeš ubiti, pa me le! Žene potem ni bilo videti več; čez nekaj časa jo najdejo v Dravi, vso razjedeno in gnjilo in mlinskemu kamnu privezano. Moža je sodnija takoj zaprla, ki pa je vse tajil. Naposled izpovedata 9letni fantič in 4letno dekle, kako je omenjeni večer oče tepel mater, da je kri tekla in potem v klet zaprl. Ko so porotniki enoglasno izrekli, da je Drvenšek uboja kriv, mu je predsednik naznanil, da je obsojen k smrti na vislicah. Hudodelnik se je zajokal, a obstal ni ničesar. — Naša čitalnica se je vendar enkrat začela nekoliko gibati; 24. jan. napravila je večjo veselico z plesom; vse je bilo prav, le preveč nemškutarije bilo je še slišati, toda tudi to upamo, da bo se sčasoma sprevrglo na bolje. Južnej železnici žuga nov plaz; na južni strani hriba sv. Ane v Teharjih se je začelo 95.480 kub. metrov zemlje gibati; do sedaj se je že za 270

sežnjev pomeknola naprej in lani meseca decembra hram J. Kostomaja podrla. Če plaza ne ustavijo, je okrajna steza in železnica v nevarnosti poškodovana biti!

Iz Sevnice na Savi. (Plazov) na spodnjem Štajerskem že ni konca ne kraja, kajti tudi pri nas so se začeli kazati. Tako je posestniku Platinu v Trnovcih koča smuknila v vinograd z kletjo vred, v katerej je bilo 30 veder vina; na njegovo srečo se sodi niso razbili in vino mu je ostalo. Dalje v Stražišu je posestniku Požunu zemlja hlev odnesla tako, da je zasipan; živino so srečno pogina oteli, ker so jo poprej bili hitro iz hleva iztirali. Grozno pokanje in bobnenje v zemlji je bližajočo se nesrečo še o pravem času ljudem naznanilo.

Sv. Peter blizu Maribora. Obče spoštovano Šerbela-jevo družino je zadela v ponedeljek 29. t. m. velika nesreča. Oče Jožef Šerbela je podiral neko drevo. Od vsekanega drevesa veja zadene pri svojem padcu poštenega moža na čelu, da ga k priči ubije. Pridnega očeta smrt ni našla nepripravljenega. Rad je prejemal sv. zakramente in še v nedeljo govoril: „Moram danes sv. spoved opraviti, ker imamo možje zopet sv. mešo“. Bila je zadnja, en den pred naglo smrtjo. Naj sladko počiva.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Tirolski deželni zbor je razpuščen, ker ni hotel dunajskim ministrom v vseh deželnih rečeh pokoren biti; vlada bo skušala pri volitvah dobiti liberalno večino, kar se jej pa menda ne bo posrečilo. — Kat. politično društvo za celo Česko osnovano šteje že več, kakor 3000 udov, med temi mnogo gospode. — Svitli cesar so pomilostili 162 jetnikov, 6 v Gracu, 8 v Ljubljani, 12 v Gradiški, drugih pa drugod. — Po večjih mestih se klati več imenitnih prusko-nemških potepuhov, ki kaj drzno govorijo, naj bi Avstrija z razunogerskimi deželami v tesno zvezo stopila z prusko-nemškim cesarjem; takih „lumpov“ bi treba bilo iztirati, kakor nesramne pse; Avstrijanci se trdno držimo avstrijskega cesarja iz svitile rodbine lotrinške-habsburške; za pruskega ne maramo. Ali čudno vendar je, da se taki lopovi ravno sedaj in tako drzno pri nas oglašajo. — Ministri so se zastoj vozili v Budapešt; magjarski Tisza hoče imeti ali magjarsko banko za izdavanje bankovecev ali pa odstopiti. Če se to zgodi, potem pravijo bo Sennyey njegov naslednik. Magjarski dijaki, ki so nosili turškemu generalu Kerim-pašu častno sabljo, so se v Črnem morju skoro bili vtopili; ladja je morala zarad silne burje v Carigrad nazaj k Turkom. Hrvatje so vendar enkrat dobili srce za nesrečne slavjanske brate, ki so k njim pred Turkom pribežali. V Zagrebu so osnovali podpirovalni odbor in v „Obzoru“ razglasili: poziv na sabiranje dobrovoljnih

prinesaka za pribegle u vojničku krajinu Bošnjake. Predsednik odboru je g. Ilija Guteša. Darove sprejema predsednik in uredništvo Obzora. V Dalmaciji se delajo prostori za sprejem mnogih vojakov, posebno v Dubrovniku! Govorica je, da je že vse pripravljeno za poziv vojakov pod puško, vsaki trenutek se zamore 5 vojnih oddelkov (korov) sklicati. Te dni je turški poslanec skušal ministra Andrassy-ja na turško, ruski poslanec pa na rusko stran potegniti; kateri je zmagal, to še ni znano.

Vnanje države. Ker je Turk vse nasvete turškim kristijanom na korist storjene odločno zavrgel, so vsi evropski poslanci zapustili Carigrad; sedaj se gre zato, kdo bo Turka z vojsko prisilil; ali tega vse evropske vlade skupno storiti nečejo, ruskej pa se bojijo dovoliti, da bi sama šla nad divjega mohamedana. Rusi skušajo sedaj zopet nagovoriti Avstrijo, naj zasede Bosnijo in Hercegovino, Angleže, naj vzamejo Carigrad, sami bi pa vzeli Bolgarijo; če se ta nasvet ne sprejme, potem bo ali Rusija sama morala iti v boj, kar utegne ves svet v ogenj spraviti, ali pa bodo morali Rusi že nabrano vojsko razpustiti; kristijani bodo tako zopet ostali pod zverinskim Turkom, kar naši nemški in magjarski turkoljubi iz celega srca želé. Vendar veliko upanja nimajo; prevelike priprave na boj se delajo povsod. — Prusi na Nemškem še vedno ščujejo zoper Francoze, ti se pa ne dajo iznemiriti, še menj pa ustrašiti. — Angleži se kažejo zadnji čas menje turkoljubni, kakor še pred kratkim. — V Indiji razsaja strahovita lakota; angleška vlada je poslala 60 milijonov goldinarjev v pomoč.

Turške homatije. Ruski poslanec se je pri odhodu Turkom pogrozil, če bodo zopet Srbe in Črnogorce napali ali kaj žalega storili kristijanom. To je menda krivo, da je turški veliki vezir prav uljudno pisal srbskemu in črnogorskemu knezu, naj skleneta mir; Srbom boče pustiti vse, kakor je bilo pred vojsko, Črnogorcem pa več zemlje odstopiti; kneza nista popolnem odrekla; tudi Grkom so Turki ponudili otok Kandijo, če ostanejo mirni. Tako delajo Turki iz strahu pred Rusom, ker bi temu radi izneverili zaveznike. Sicer pa je Turk divjak sedaj ravno tako, kakor poprej in turški popi pridgajo boj zoper Ruse in vse džoure (svinje), t. j. kristijane. V Drinopolju so natepli pruskega konzula, v Bolgariji lovijo kristijane in jih gonijo v Azijo, kder jih hočejo vse pomoriti, če pokne vojska; v Bosniji in sicer v mestih Maglaju, Zvorniku in Tuzli so posekali več kristijanov; zato so se začeli zopet vstaši zbirati. Iz Mesopotamije, Arabije, Sirije in iz svete dežele vlečejo Turki na boj vse, kar zamore puško nositi. Temu nasproti pa tudi Slavjani ne držijo križem rok. Črnogorci so se z Miriditi zoper Turke zvezali, Srbi so utvrdili Kruševae, ruska vojna se pa je za 2 pošti iz Kišeneva pomeknola bližej k turškej meji; v Jaš se že naprej vozi živež in streljivo; v Galac in Izmael so po kopnem pripeljali železne ladje z

kanoni, da jih zoper turške spustijo v Donavo. Velikemu knezu Nikolaju postaja boljše. Zadi za njegovo vojsko zbirajo Rusi drugo, ki bo naslanjala se na mogočne trdjave: Bjelece, Chotim, Bender; ta vojna je neki namenjena ostro gledati na Magjare, če bi ti utegnoli Avstrijo zavolj Turkov v boj zaplesti in v Rusijo marširati med tem, ko bi Nikolaj naprej črez Donavo mahnil na Turka. Zima je neki na Ruskem in Turškem silna. Obupati Slavjanom ni treba!

Za poduk in kratek čas.

Iz Maribora v Solčavo in savinjsko dolino.

IX. Dolina lučka je precej širna, planine okoli nje so večjidel vse lepo obraščene z zelenim drevesovjem; golih, skalnih reber ni veliko videti. Okolica slovi zavoljo obilnih postrv, katerih se največ nahaja v lučkem potoku, ki se kaj urno ne daleč za vesjo v Savinjo izteka. Gorjanci lučke fare se radi vkvarjajo z planinskim lovom in marsikatera smešnica se o njih pripoveduje. Eno hočem zapisati. Na visoki planini bila je za osamljenim hramom zelena njiva, ki je proti Savinji močno visela. V bližnjem košatem gozdu pa je imel medved svoj brlog, od koder je po noči rad prikobacaval na zeleno njivo, kder se je na svoj debeli kožuh položil in proti Savinji drskal. Kmet je to zapazil in sedaj tuhtal, kako bi kosmatemu stricu jedno zasmodil. Nabije puško in se v noči postavi na prežanje. Ni dolgo čakal, ko je v gozdu suhljad začela pokati pod debelimi tacami težkega medveda; ta je bil kmalu na višini pri koncu njive, se na zeleno posteljo spustil in „rks“ zdrskal proti Savinji; hitra vožnja se mu je dopala tako, da jo je še parkrati ponovil, potem pa na bližnjo hruško splezal hrušek žret. Pod hruško so stale stare gare. Ko je hruškov tat že na hruški čepel, prileze tiho kmet, nastavi puško, vstrelji in spusti ves svinec medvedu v debeli kožuh. Medved se nepričakovanega pozdrava močno prestraši, v strahu iz drevesa skoči na gare; te se zrabljajo in z medvedom naglo proti Savinji novzdol letijo; medved takej vožnji neprivajen hoče gare ustaviti, si pa tace med kolesi polomi. Drugo jutro najde kmet medveda razbitega pri Savinji.

Pogledali smo tudi cerkvo, ki je posvečena sv. Lavrenciju; cerkva je lepa, snažua, dovolj prostorna, v podobi križa postavljena. Od Luč dalje naprej nam je potno kljožnjo nosilo snažno gorjansko dekle. Močna deklina je vse pospravila v lesen koš, si ga nataknila na široke rame in se ž njim pred nami zibala kazajé pot, po katerej imamo iti, ako hočemo priti v Ljubno. Cesta iz Luč v Ljubno je sedaj dobro popravljena in drži vedno kraj bistro tekoče Savinje. Solnce je med tem neusmiljeno pripekalo, da bi se nam lehko ves drobiž v mošnji razpustil. Dobri 2 uri smo hodili, ko smo na levi strani visoko na strmem

zagledali podružnico sv. Primona, pred nami pa — trg Ljubno. Pri ljubniškem župniku č. g. Mat. Sternadu smo jednega tovariša zastavili, ostala 2 sva se pa odpeljala k sv. Francišku v Stražah. Sicer pa pridem v Ljubno nazaj in bom tedaj kaj več povedal o „flosarskem“ trgu. Sv. Francišk Ksaverijan, sloviti in čudodelni apostol indijskih zamorcev, ima v Stražah resnično častitljiv spominek. Cerkev stoji na ljubeznjivo lepi višavi, iz katere se vidi po celi gornji savinjski dolini. Nekdaj je tam stala kapela sv. Barbare. Toda v začetku 18. stoletja je v tamošnjih krajih ljudi stiskala strahovita lakota; ljudje so jedli, kar je le v usta moglo, celo drevesno skorjo so hlastno glodali. Lakoti je se pridružil še pomor vsled neke kužne bolezni. Vsa gornjegraška okolica, h katerej je spadala tudi sv. Barbara, bila je velika bolenišnica. Ljubljanski škof in drugi gospodje so pomagali, kolikor so mogli, ali revšina in nadloga bila je prevelika. V tej sili potrkajo gornjegraški duhovniki na druge dveri, kder se najde pomoči dovolj za vsako težavo. Obrnejo se k Bogu in si izvolijo za priprošnika pri njem sv. Franciška Ksaverijana, o katerem je bilo takrat veliko slišati, kako so se na njegovo priprošnjo godile čudovite prigodbe. Bilo je 2. decembra l. 1715, ko je pobožni duhovnik Ahac z 2 tovarišema iz Gornjegograda po noči sem prinesel sliko sv. Franciška, ki je bila v Ljubljani napravljena, ter jo je na strani pri altarju sv. Barbare obesil in drugi den god apostola Indijancev slovesno obhajal. Kakih 10 let pozneje je že stala lepa prostorna cerkev, katero je ljubljanski škof Zigmund na dan sv. Simona in Jude l. 1728. slovesno posvetil. Širno poslopje duhovnikom za stanovanje odmenjeno je tudi duhovnik Ahac dal postaviti leta 1734.

Romanje ali sveta pot v Straže je nekdanj močno slovela. Od domačih krajev pa tudi iz tujih dežel pribajalo je mnogo pobožnikov, ki so tukaj pomoči izkali, ali se za prijete dobrote zahvalili. V zakladnici je mnogo dragocenih daril, plaščev, pluvijalov, kelihov; posebno lepa in dragocena je jedna monštranca. Razun teh je še mnogo drugih zlatih in srebrnih daril, poslanih iz kraljevskih in cesarskih hiš. Več reči je, ki so bile poslane od cesarice Marije Terezije in njenih hčeri. Meni so za sv. mešo oblekli zlati plašč, katerega je darovala nadvojvodinja Marija Magdalena, hčer Marije Terezije. (Dalje prih.)

Smešničar 5. Kovač in kovačica sta se skregala; kovač sedi jezen za mizo, kovačica mu postavi pred nos skledo kislega zelja. Kovač vzame žlico in si naglo zagradi zelja, ki je pa bilo še precej zgeče, tako, da si je kovač jezik in ustnice opekeli. Razkačen popade skledo in jo hoče kovačici v hrbet zakaditi, toda o joj, v naglici vzdigne skledo previsoko nad glavo, skleda zleti prazna kovačici v hrbet, zelje pa njemu za šinjak med srajco in kožo. Nagla jeza je sitna reč!

Razne stvari.

(Za pribegle vstaše v Avstriji) pod geslom: „Nad Balkanom mati Slava, v grenkih solzah se topi itd.“ darujejo iz prisrčnega sočutja č. gg. duhovniki konjiške dekanije 16 fl. 50 kr. Prenesek 5 fl. 60 kr. skup 22 fl. 10 kr.

(Odborova seja kat. tiskovnega društva) bo 6. febr. ob 1/2 uri popoldne, h kateri se vsi č. gg. odborniki s tem vljudno povabijo.

Predsedništvo.

(Za 7 nesrečnikov), ki so pri grozovitem zasipu na Zidanem mostu razun življenja vse zgubili, so blagosrčni popotniki do 26. jan. zložili 140 fl., katerim so naš milostljivi knez in škof še dodjali 50 gold.

(Mariborska čitalnica) obhaja v četrtek 8. febr. t. l. zvečer ob 8. uri spomin slovenskega pesnika Fr. Preširna z besedo, deklamacijo, h koncu b ples. K svečanosti vabi č. udje in neudje od udov vpeljane Odbor.

(7letni dečko) je svojej materi Mariji Marinovi v Hermancih v ptujskem okraju užgal hlev in hišo.

(Načelniki okrajnih odborov) od cesarja potrjeni so g. Šmid v Mahrenbergu, g. Kašpar Skaza v Velenji za šoštanjski in č. g. Bobinc, dekan v Brašlovcih, za vranski okraj.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. gg. Mikuž, Altman, Cizej Pet., Golinar Jož. po 11 fl.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

(1 Hl. = 1⁶³/₁₀₀ vag. — 100 kilo = 1 cent in 78 1/2 funta.)

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tarsica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor	8	80	6	10	5	10	3	50	5	20	5	10	5	—
Ptuj	9	60	6	40	5	—	3	30	5	10	5	—	5	20
Ormuž	7	32	6	17	5	70	2	92	4	80	7	80	4	88
Gradec	10	92	7	85	5	—	4	40	6	50	—	—	4	—
Celovec	9	02	7	90	5	50	3	10	5	14	4	46	5	36
Ljubljana	9	10	6	40	4	70	3	27	6	80	4	70	5	85
Varaždin	8	20	6	50	5	80	4	—	5	10	5	50	4	80
Zagreb	8	20	6	40	6	—	3	70	5	50	6	—	4	40
Dunaj	12	40	10	50	10	50	3	20	7	20	—	—	—	—
Pešt	12	—	9	—	7	—	7	80	5	—	5	—	—	—

V Mariboru. Krompir 3 fl. 10 kr. Hl. — fažol 14, leča 30, grah 28 kr. Kg. — Pšeno 12 kr. liter. — Pšenično gres 26, prednja moka 22, srednja 17, polentna moka 12 kr. Kg. — Kravje maslo 1 fl. 20 kr., svinjsko maslo 90, slanina frišna 54, slanina prevojena 86 kr., puter 1 fl. — kr. Kg. — Jajce 2 1/2 kr. vsako. — Govediua 44, teletina 52, svinjetina mlada 52 kr. Kg. — Mleko frišno 12, posneto 10 kr. liter. — Drva trda fl. 3 — mehka, fl. 2:80 Kbmt. — Ogelje trdo fl. 1 —, mehko 60 kr. Hl. — Seno 3 fl. 70 kr. slama 2 fl. 80 kr., stelja 2 fl. 30 kr. za 100 Kg.

Najnovější kurzi na Dunaju.

Papirna renta 61 90 — Srebrna renta 67 60 — Zlata renta 74 60 — Akcije narodne banke 818 — Kreditne akcije 146. — Napoleon 9 81 — Ces. kr. cekini 5 94 — Srebro 115 60

PONUDBA.

Pri podpisnem se dobijo najzlahtnejša domača in inostranska jabelčna 5 let stara, lepo okoreninjena, črez 1 seženj visoka drevesa po **40 kr.**

Tudi ima najlepše vrtné, debele, angleške, francoske, holandske jagode — **6 sadik za 1 glđ.**

Miha Vizjak,

posestnik in sadjerejec.

Pošta Štore.

1—2

Loterijne številke:

V Trstu 27. januarja 1877: 75 79 28 54 37.

V Lincu " " 32 38 83 76 81.

Prihodnje srečkanje: 10. februarja 1877.

Poduk za viničarje.

Na sadje- in vinorejski šoli se bo od 26. februarja do 3. marca 1877 kot za prvi oddelek letošnjega viničarskega kurza podučevalo o sadje-rejskih in vinogradarskih opravilih v spomladi na primer o cepljenju dreves in o obrezovanju trsov. Kurza se zamore udeležiti 20 štajerskih viničarjev 20—40 let starih. Oglašja se do 15. februarja ali ustmeno ali pismeno pri ravnateljstvu; predložiti se ima službena knjižica in dovoljenje dotičnega gospodarja. Sprejetje ali nesprejetje se vsakemu naznani do 26. februarja. Podučevalo se bo vsaki den od 10. do 12. ure predpoldnem, popoldne so praktična razkazivanja: učnik je strokovnjaški učitelj g. Henrik Kallmann. Vsaki udeležnik poduka dobi iz deželne kase na den 1 fl. v podporo. Na jesen t. l. bo se podučevalo za drugi oddelek viničarskega kurza in sicer o polletnem oskrbljevanju trsa in dreves in o raznih sortah sadunosnih dreves in vinske trte.

Sadje- in vinorejska šola v Mariboru meseca jan. 1877.

Ravnateljstvo.

5—6

Dobra kuhinjska sol

po najnižji ceni

v žakljih priredjena se dobi v veliki, privatni solni zalogi v Celju — Salz-Depot in Cilli. — Zastopnik zaloge je gosp. R. Jud v Celju.

Velika zaloga pohištva.

POHIŠNA SPRAVA PO NAJNIŽJI CENI!!

Podpisani priporočuje slavnemu občinstvu svojo veliko in dobro izbrano zalogo politiranega in lakiranega pohištva na primer: omare, postelje, mivalnike, vsakojaka zrcala, tudi z gotiškim okvirjem, stole spletene iz trstja ali slame, okenske preproge, popolne pohištvene garniture, balzake, divane, kanapete, posteljske vloge itd. vse po najnižji ceni.

Sprejemam tudi naročila za vse tapecirarska dela v mestu in na deželi ter jih točno in po mogoče nizki ceni izvršujem.

Konečno omenjam še, da plačila sprejemam tudi po obrokih.

Zagotovivši slavno p. n. občinstvo, da se mu bo pri meni vselej zvesto in z dobrim blagom ustrezalo, se mu z najodličnišim spoštovanjem priporočujem

Karol Nell mlajši

trgovec z sedlarskim, mizarskim in tapecirarskim blagom v graškej ulici šte. 75. v

Celju.

2—3

Zavoje priskrblja trgovec sam.

Pohištvo proti plačevanju v obrokih.

Kupčija z pohištvom v Celju v graškej ulici šte. 75.